

WOJCIECH BANACH

Wojciech Banach ur. się w 1953 r. w Bydgoszczy, gdzie mieszka i pracuje. Poeta. Wydał następujące książki poetyckie: *Chwilowy obraz świata* (1977), *Pole rażenia* (1978), *Slalom* (1980), *Symultana* (1981), *Czarna skrzynka* (1991), *Było nas kilku* (1997), *Skrzyżowanie* (1998), *Punkty wspólne* (2000), *Wybór wierszy* (2004), *Odgrodzony przez przypadki* (2008), *Nie tylko aniołowie* (2009), *Mężczyzna z sąsiedniej klatki* (2010), *Rondo Bydgoszcz* (2012), *Odwrócona Piaskownica* (2013). Jest również autorem albumów kolekcjonerskich: *Czas odnaleziony* (2001) i *Nad Starym Bydgoskim Kanałem* (2007). W latach 70. XX w. był członkiem grupy faktu poetyckiego „Parkan”; do roku 1983 należał do Koła Młodych przy Związku Literatów Polskich, a od 1990 r. jest członkiem Stowarzyszenia Pisarzy Polskich. Utwory pochodzą ze zbioru wierszy pt. *Odwrócona piaskownica*.

NAUKA JĘZYKA

Panu Tadeuszowi Różewiczowi

Po Tobie
języka uczyliśmy się od początku
ze strzępów zasłyszanych dialogów i fragmentów
tekstów umieszczonych na tablicach
ogłoszeń reklam ściennych napisów
powitalnych nad bramami
gościnnie komentujących nasze przybycia
nie zawsze planowane
obietujących wolność po wykonaniu określonych zadań
jakby sama nasza obecność między
żywymi była niewystarczająca
i wątpliwa z punktu widzenia przydatności
dla systemów łamiących krzyże lecz
spinających pasy klamrą boga
co w zasadzie powinno być warunkiem
koniecznym do zbawienia aczkolwiek
niewystarczającym do zachowania naszych zwłok
w kompletnych uniformach
i tak zostało

a później
już z dała od piachu i ognia
z szacunkiem dla każdego chleba
języka nauczyliśmy się z popiołów
przez zachowanie umiaru w oddechach
milczenia zwanego poezją

CZAS PRZESTAWIENIA

Trzeba przyznać
solidnie zapracowaliśmy na odrzucenie
pisząc o smokach barbarzyńcach kamieniach
zapominając o ceglach

Zachłyśnięci kompozycją własnych wnętrzości
nie potrafiliśmy jednocześnie mówić o sobie
bez odnośników do laureatów

Dawno nie powstało tyle życiorysów
przeplatanych analizą
struktury kanapek bankietowych

Były piękne i sentymentalne
jak większość ckliwych wspomnień bliskich
towarzyszących bohaterom
wygrzebujących ze zlustrowanych szuflad
fotografie
często z wykorzystaniem zwierząt domowych
lub osób wręczających cokolwiek

Szczególnie nobilitowały wspólne zdjęcia
z jedyneymi rozpoznawalnymi Polakami

Po latach okazało się że świetnie graliśmy
role facetów od-
niesienia czyli tragarzy cudzych idei

Mógłbym pisać wiersz Do polityków
ale chcę – do Poetów
odrzucając ból fantomowy
Gdyby każdy z nas

swojemu bogu a także cesarzowi przypominał
o wielkości i formacie człowieka
wiedzieliby – Kto jest
ich pracodawcą
i jakie miejsce powinien zajmować
przy stołach rozmaitych kształtów
oraz na cmentarzu

Jest druga w nocy z soboty na niedzielę
wychodzę z przestrzeni papieru
Muszę rozprostować język albo zmienić
czas przestawić
zegarki o godzinę do przodu
ale już wiem że to nie wystarczy choć
Możesz być pierwszym który to lubi

AKTY PRZYJAŹNI

Nie rozumiałem poetów
nie przepadałem za filozofami
ale
miałem przyjaciół
którzy napisali więcej
niż mogli pojąć

wtedy byli jeszcze nadzy
bez przedrostków
i warstw przymiotnikowych

do dzisiaj wędrujemy czasem
razem
okryci jedynie wierszami
udając że nic się nie zmieniło

do dzisiaj dźwigamy
różne numerki z szatni
w tym samym kierunku

choć jak dawniej
nie rozumiem poetów
nie przepadam za filozofami

PROSTA JAK PRAWDA

punkt przed punktem
punkt za punktem
ciasno w czasie
lecz bez ubytków i odchyłeń

punkt nigdy nie będzie
teczką ani segregatorem
nie można go wyjąć
bez zmiany formuły konstrukcji

prosta jest trudna
nie ma początku i końca
zawiera pamięć punktów
układającą się w historię liniową

prosta jak prawda –
prawda jak prosto?
trochę jednostajnie
ale przynajmniej uczciwie

istnieją także zdecydowanie bardziej
ulubione linie naszych czasów
łamana przerywana
i oczywiście – półprosta

LIŚCIE I SZPILKI

Las mi tłumaczy
co rani co leczy
jak smakuje zieleń
na czym polega
jej lekkość i wieczność

Bóg mi tłumaczy
co płaskie co kłujące
przekonuje o konieczności doświadczenia
wielotonowego bólu

Od losu
uczę się
zasady stosowania geometrii i fizyki
zamiast nadstawiania policzków
a od czasu
przekształceń liści i szpilek

Każdego roku
jak cierpliwy szuler
chowam kolejne cztery karty
w rękawie
na ostateczne rozdanie

To wszystko gra

* * *

Skąd przychodzisz, dziecko?
Z wody i powietrza
Skąd pochodzisz?
Jak wszyscy
z kobiety i mężczyzny
z miłości i bólu
Przekazali mi własne cierpienia
kody i kolory
wypozażyli w numery
Po co przyszedłeś?
Po tajemnicę
Niosę ziarno
piasku
rosnące w kamień
– jak wszyscy
skąd pochodzę
Kiedy odejdiesz?

LEŚNA KOŁYSANKA

Zaśnij synku zaśnij
powieki zatrzaśnij

Przed światem przed złem
otulę cię mchem

Okryję cię korą
w starej kurtce moro

Bądź wolny przed strachem
przysypię cię piachem

Tu śmierć cię nie znajdzie
pod poezji dachem

Bowiem śmierć nie cierpi
jasnych prostych wierszy

Zaśnij synu zaśnij
za krawędzią baśni

Może się obudzisz
w świecie innych ludzi

STANISŁAW CZERNIAK

Urodzony w 1948 r. w Mikołowie. Prof. dr hab., historyk filozofii, związany od lat z Instytutem Filozofii i Socjologii PAN w Warszawie, gdzie kieruje Zespołem Badawczym Antropologii Filozoficznej i Filozofii Społecznej. W latach 1994–2006 współpracował także z Instytutem Filozofii UMK w Toruniu, gdzie wykładał antropologię filozoficzną i prowadził seminarium magisterskie. Stypendysta fundacji im. A. von Humboldta w latach 1980/81 i 1992. Główne obszary zainteresowań filozoficznych: antropologia filozoficzna, historia filozofii niemieckiej XX w. i socjologia wiedzy. Jest współredaktorem dwóch tomów pism filozoficznych Maxa Schelera, praca zbiorowych: *Problemy socjologii wiedzy i Postmodernizm a filozofia* oraz wydawanej przez UMK serii wydawniczej *Studia z Filozofii Niemieckiej*. Najważniejsze publikacje: *Socjologia wiedzy Maxa Schelera* (1981), *Pomiędzy socjologią wiedzy a teologią negatywną. Filozofia Maxa Horkheimera* (1990), *Lorenz, Plessner, Habermas. Dylematy antropologiczne filozofii współczesnej* (2002), *Wokół klasyków socjologii wiedzy. Studia z pojęciowego pogranicza filozofii i socjologii* (2005), *Kontyngencja, tożsamość, człowiek. Studia z antropologii filozoficznej XX wieku* (2006), *Cielesność, kompensacja, mimesis. Wokół pojęciowego instrumentarium współczesnej antropologii filozoficznej* (wraz z R. Michalskim – 2008).

Jako poeta debiutował w 1967 r. w katowickich „Poglądach”. Laureat ogólnopolskiego konkursu na książkowy debiut poetycki w 1986 r. Nagrodzony tom wierszy *Samowiedza* ukazał się drukiem w 1990 r. Kolejne książki poetyckie to: *Wnętrze* (1991) oraz *Impas* (1991). W roku 2009 ukazał się tom *Nagie ŻE*, zawierający oprócz zebranych w kilka cykli wierszy nowych (1992–2008) również wybrane utwory z poprzednich tomików. W roku 2012 pod red. Krzysztofa Derdowskiego opublikowana została praca zbiorowa pt.: *Antropologia podmiotu lirycznego (wokół „Nagiego ŻE” Stanisława Czerniaka)*. Krzysztof Derdowski jest również autorem monografii *Mistyka, zwierzęta i koany. Rzecz o poezji Stanisława Czerniaka* (2013). Jej fragmentem jest dwuczęściowy *Appendix*; cz. I, *Niagara* zawiera wiersze nowe poety (2009–2013); cz. II: *Szuflada* to dokonany przez K. Derdowskiego wybór wierszy z poprzednich tomików oraz *Nagiego ŻE*.

Prezentowane utwory pochodzą z tomu *Niagara* (2009–2013) zawarte w: K. Derdowski, *Mistyka, zwierzęta i koany. Rzecz o poezji Stanisława Czerniaka* (2013). Wiersz *Wycieczka* nie był dotąd publikowany.

* * *

Bóg nie czeka
na niczyje wiersze,
nabożeństwa, modły,
marsze z pochodniami.

Kant pisał,
że chce dobra.

Rób dobro, i daj Bogu spokój.

Tylko najpiękniejsze wiersze
nie są dobre ani złe,
prawie wszystkie są złe.

DIALEKTYKA (II)

Tylko ciało się boi,
myśl niczego się nie boi,
ani dworzan, ani guru,
ani napięć w swym pojęciu.

Ale myśl to twoje ciało,
oddycha, trawi, krwawi,
zaplątuje się w węzły,
których nigdy nie przetnie
boski miecz.

ARS POETICA (III)

Poezja to meta-fizyka.

Fizyka tak, a poezja – z lotu ptaka – siak.

Fizyka: kosmos się rozszerza.

Poezja: pewnie coś go „spoza” kosmosu przyciąga.

Fizyka: prędkość światła nie do przekroczenia.

Poezja: myśl wykracza stale poza siebie, czyli światło doskonali swe przymioty.

Fizyka: Bóg to termin z innego porządku.

Poezja: Bóg to nie żaden termin, lecz porządek wszystkich możliwych porządków.

Fizyka: strzałka czasu nie zawraca z drogi.
Poezja: sen zawraca nas z drogi, jesteśmy gdzie indziej,
chodzimy znów do szkoły, włączymy do kołyski,
krzyczymy w łonie matki, że stamtąd nie wyjdziemy.

WYCIECZKA

Kupiłem dwa bilety
do parku rozrywki
„Nicość”.

To rzut kapeluszem stąd,
za górą i lasem.

W bramie strażnik
bez stałego ciała,
sam dotyk i wzrok.

A za szklaną bramą
w stanie wskazującym
być i nie być
można przeżyć
miły dzień.

Czas i przestrzeń są tu zakrzywione
tyle razy, ile gwiazd na niebie.

Przekraczasz prędkość światła
na diabelskiej karuzeli.

Patrzysz na coś, a to śoc.
Trzymasz rzecz, a to czerz.

Zwierzę w tobie wije wreszcie gniazdo,
znosi mech do nory.

Głaszczesz nicość,
a ta szepcze ci do ucha:
„Prawnuczku”.

Było mnóstwo innych wrażeń,
ale się odbiły
od martwego lustra w głowie.

Bo nicość ci objawia
tylko tyle,
ile miałeś pomyślunku
w bycie.

MIT POCZĄTKU

Na polanie
dwa zające, borsuk,
lis, gronostaj.

Wynalazły ikonę.
Stając na dwie łapy,
tańcząc, popiskując
schwytały ją w swe niebiosy,
zasypały darami
prosto z lasu
(to się śniło lub nie śniło).

Nim przepadły
w gęstwinie,
coś jednak przyłgnęło
do śpiącego ciała,
jakiś trwały symbol
nowej roli,
cięższej od ołowiu.

Samo nic się nie odstanie,
zaklęć nikt już nie pamięta.

Z godnością ontyczną
upadłego zwierzęcia
przyjdzie znosić siebie,
anioła na główce szpilki,
aż do końca świata.

BILANS

Coraz mniej egzystencji,
a co w zamian? Samowiedza? – sama już nie wie,
co za jedna. Nicość? – zbyt poważna na to ciało.
Ciało? Po tylu latach – nuda.

Tak, proszę Pana,
wiersze pisze się z czystej rozpacz,
bo nawet nicość coś znaczy, a rozpacz nic nie znaczy
nienapisana.

GRZEGORZ J. GRZMOT-BILSKI

Urodzony w 1964 r. w Bydgoszczy. Doktorat z filozofii obroniony w Instytucie Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie (1994). Przez wiele lat pracował w Instytucie Filozofii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Autor książek poświęconych filozofii: *Idea racjonalności w filozofii A.N. Whiteheada* (1996); *W poszukiwaniu syntezy. Między wiarą a rozumem* (2004); *Bierdiajew i problem wolności* (2010). Opublikował także książki poetyckie: *Z powrotem do życia* (2003); *Nim splonę w świetle* (2011). Jego wiersze były publikowane m. in. w *Akancie* i *Okolicy poetów*. Współtwórca *Filo-Sofiji*. Należy do Polskiego Towarzystwa Filozoficznego oraz Bydgoskiego Towarzystwa Naukowego. Przewodniczy Komisji Filozofii BTN.

ALCHEMIK

Dla Teresy i Darka

1.

Dorneus był robotnikiem
na budowie w Libii
za czasów dyktatury Kaddafiego

Zarobił duże pieniądze
ale nie to było najważniejsze

Nauczył się tworzyć
lekarstwo
przywracające radość

2.

Spotkałem go
na spacerze

Siedział na ławce
i trzymał w dłoni kamyk
– *lapis philosophorum*

Lubił opowiadać
o pustyni i skorpionach
miejscu cierpienia
bez którego nie może powstać
żadne wielkie dzieło

3.

Mieszkał w baraku
z innymi Polakami

Nauczyli go
wytwarzać z wielu
pospolitych substancji
jedną ale za to szlachetną

Z ołowiu złoto

4.

Elixir vitae – napój nieśmiertelności
składał się z trzech elementów
– wody cukru i drożdży
zmieszane w beczce
w odpowiednich proporcjach
dawały upragniony *spiryтус*

Potem handlował z Niemcami
jedna butelka mocnego trunku
za jedną butelkę piwa

5.

Dorneus dzięki temu
iż posiadał sztukę alchemiczną
nauczył znosić się smutek wygnania

Na oceanie piasku
widział odurzony
wiśniowy sad
który przemierzał będąc chłopcem

6.

Wracając z kontraktu
mógł zostać na Zachodzie
ale pamiętał o *Animie*
pięknej dziewczynie
którą zostawił w Polsce

7.

Dorneus wrócił do kraju
w lodową noc
stanu wojennego

W sercu miał słońce

Powłóczyście kobiece ciało
i sztuka uwalniana ducha
pozwoliły przetrwać mu
nie jedną zimę

8.

Dziś Dorneus
– z woli Boga
jest alchemikiem
znawcą ludzkich dusz

Choć boli go kręgosłup
i marzy o upragnionej emeryturze
lubi wypić jednego głębszego

Jakby upojony prorokuje:
*Bo królestwo Boże to nie sprawa tego,
co się je i pije, ale to sprawiedliwość,
pokój i radość w Duchu Świętym (Rz 14, 17)*

Bawiąc się jednocześnie
– jak dziecko
małym kamiem

28. 09. 2013

ROBERT MIELHORSKI

Urodzony w 1967 r., historyk literatury, poeta, krytyk literacki, prozaik. Opublikował tomy poetyckie: *Góra szybowa i inne wiersze* (1992), *Weneckie okna* (1993), *Wybór* (1997), *Inicjały* (1998), *Kartka z Lizbony* (2003), *Poszczególność* (2011). Autor zbioru krytycznoliterackiego *Na własny rachunek. Teksty z międzyepoki 1989–1997* (1999), prozy *Rozpadlina* (1997). Ogłosił pracę *Strategie i mity nowoczesności* (Brzękowski, Lipska i inni) (2008), współredaktor tomów: *Poznawanie Kazimierza Hoffmana. Filozoficzno-kulturowe źródła i konteksty* (2011), *Marian Hemar wczoraj i dziś* (2012). Prowadzi badania m.in. na temat motywu dzieciństwa w poezji polskiej XX w., twórczości Mieczysława Jastruna, nowoczesności, przemian literatury polskiej po 1989 r. Stypendysta Prezydenta Bydgoszczy i kilkakrotnie Ministra Kultury, członek SPP i PEN Clubu. Teksty poetyckie publikował w „Twórczości”, „Kresach”, „Toposie”, „Frazie”, „NaGłosie”, „Więzi”, „Nowym Nurcie” oraz w antologiach.

PRZEBUDZENIE W LOZANNIE (fragmenty)

4.

„Czapki z głów przed Ianem Andersonem”. Długie
Senne jasne popołudnie. Światła,

Z dziennego pokoju. Pamięć minionego czasu
Układającego się w niepokojące, nieporównywalne, różne wzory.

Łódź wypływa z zarośli, między białe lilie; wody
Dojrzewają. Potem szerokie koryto rzeki.

Po obu brzegach pochylone, podmyte nurtem drzewa.
Słońce tka swe drobne ażury. Drgające drobne listki jak migot

Cekinów. Pomiędzy zmęczeniem a szczęściem. Autystyczna
Cisza. Bez znużenia. Krajobraz, który mnie wychował.

Usnąć, usnąć w sobie! Gdy w dali
Szumią żelazne maszyny obcej cywilizacji.

5.

Nagle, gwałtowne pociągnięcie za zasłonę. Absolutne
Światło wdzierają się do salonu. Jak fala,

Zawłaszcza mebel po meblu, sprzęt po sprzęcie; połyka z wolna
Dywan, obłapuje zakurzone ramy obrazów, wznosi się ku górze

Wzdłuż smukłego wazonu, ku pąkom kwiatów, brzeżkom listków.
Siada na krześle, gra każdą barwą wyszywanej

Kolorowo serwety, wreszcie – dociera do lustra
Które ani zamierza się lękać: pokazuje

Światłu światło, meblom meble, dywanowi
Dywan, wazonowi wazon z kwiatami,

Krzesło krzesło, serwecie serwetę. I w tym wszystkim
Znajduję świętą radość odkrycia istnienia, ponownie.

Wszystko na swoim miejscu.
W harmonii wszechświata dziecka.

15.

Wiatr zasłania mój szept
Gdy świat wstaje, cały i nowonarodzony –

W swojej powszechnej wiekuistości. I wówczas
Padasz na kolana, w trwodze i wdzięczności.

Sykomora trwa. W sobie. A dalej tarasy zwrócone ku morzu,
Żagle mijają się z obłokami, cyprysy zamieniają się w nieruchome symbole,

Cząstka ciebie w wierszu zastyga,
Ale wiatr zasłania słowo. I tak natura

Pokonuje poezję, która milczy
I czeka na tego, który przyjdzie.

Ogrody ciężarne, w nadmiarze tegorocznych owoców.
Winne grona i dalej znów cyprysy. W kropli

Rosy przeglądają się obłoki, zagląda do niej stare domostwo i twarze
Kobiet pochylonych podczas pracy. Są takie ciepłe

I pracowite. W sukniach nakładanych warstwami
I w chustach spijających ich pot.

W upale ich twarze połyskują
Jakby były uczynione z wosku.

Wiatr zasłania mój szept
Gdy świat wstaje – w oczach klęczącego...

20.

Powtarzał te słowa:

„Starości! Twoje ciało
Obwisłe i dusza chłopięca.

Ciało kurczące się,
Wsparte na poręczy

Lęku. Dusza spokojna,
Łagodzi minione lata –

Ciało dogryza duszy.
Dusza sprzeciwia się ciału.”

.....
A teraz:

„Oboje krążą uliczkami Lozanny –
Jakże inaczej! Dusza i poezje

W upartym ruchu ku Górze,
Ciało zaś – poziomo. I niestety: przykro cuchnie mu z ust.”

26.

Powtarzał te słowa:

„Moje oczy! Przejęła je starość –

Nie widzą z bliska,
Tylko daleko.

Zarys delikatny chmur, wyzłocone korony drzew, panoramę wyniosłych gór.
Już tylko epifania, albo tęsknota za nią. Cóż pozostaje...

Gdzież się podziało moje pióro ze stalówką złotą, w ciszy tkające wiersze,
Gdzie rękopisy, spinacze, pokreślone bruliony...

Stalówko złota,
Powiedz więcej, niż ja potrafię –

Moje oczy widzą tylko samo istnienie,
Odrębnie: choć w wielkiej pokorze.”

27.

Być może jest coś w jego słowach: Pisanie
Jest religią, modlitwą sumienną, modlitwą w surowej celi ciała.

Jest religia wytrwałego deszczu, który obserwuję w ciszy
Teraz za oknem. Powoli wraca spokój skończonego dnia.

I religia poranka, w słońcu –
Ciche bezpieczeństwo. Dzisiejszy dzień, gdy przemierzałem

Piaszczystą drogę: obok pola kukurydzy, pomiędzy łąkami, przez głęboki las.
I czas się zwielokrotnił. Strumień powoli

Wyzłacał się i wysrebrał. A ja czułem radość
Z tego spotkania. Myślałem, że i tu –

W tej podmiejskiej głuszy, z dala od maszyn cywilizacji
Nie wrócę, nie wrócę do niczyjej poezji.

Która jest religią i nią
Nie jest, niestety –

Choć byśmy tego pragnęli... W celi
Ciała –

*

Jest prawda w słowach kapłana? czy prawda?
 „Łaska bytuje na naturze”.

I wątpliwość: czy rzeczywiście
 „ten Ruch nie mógł być z przypadku”?

– Wówczas Stary Człowiek spogląda nic nie widzącym wzrokiem,
 Ponad moją głowę: niepokój? Wątpliwość?

W tym momencie nadchodzi kelner:
 „czy podać coś jeszcze?”

Wokół zapach kawy i tytoniu.
 Pusto o tej porze.

30.

W ulicznej kałuży tarasującej nam dalszą drogę
 Suną kłębiaste obłoki, a nocą

Kąpie się w niej rój migoczących gwiazd –
 Sylwetki przechodniów i kobiety (pomiędzy dziewczęcością a kobiecością)

Na wysokich koturnach, na obcasach wysokich, idą
 Z dużymi ciężkimi kolczykami w księżyce i lodowe sople,

Przelatuje samolot ukosem, piękny dwupłatowiec.
 I jasnowłosy żongler rzuca świetlistymi kulami.

Podchodzę do tego zwierciadła ulicznego i spoglądam w swoją twarz.
 Znajduję kontur, sam kontur – bez entuzjazmu. I nie ma Innego.

Nie ma oczu, źrenic, spojrzenia.
 Nie ma oczu, w których czaić powinny się ogrody,

Morza dalekie i długotrwałe podróże, plantacje kauczuku,
 Pustynne białe domy. I pola ryżowe,

Mali ludzie w stożkowych kapeluszach. – Byle
 Dalej, mój piszący się wierszu.

31.

Powtarzał te słowa:

„Podglądam starych ludzi. Ich ciała
Zdeformowane, obwisłą skórę, niezgrabność –

Podglądam swoją starość. Poprzez ciała
Młodych ludzi, ich młodzieńczy chód,

Rozkołysanie w biodrach, tężyznę i jędrność.
Oglądam szkielety Lebensteina.

Już czas! – woła mężczyzna stojący w łodzi.
Niepewnie poddaję się jego ponagleniu.

W dali wieczorne lipcowe niebo
Spotyka się z zarysem linii odległego lasu.

Światło odbite od tafli wody.
Cisza i zmierzch w jednym pocałunku obecności.”

35.

Turgieniew, czerwiec 1881.
Przekład Pawła Hertza.

„Wszyscy powtarzają, że miłość to najwyższe, najbardziej nieziemskie uczucie.
Cudze ja weszło w ciebie; stałeś się szerszy – i naruszony w swoim jestestwie;
teraz dopiero zacząłeś żyć naprawdę i twoje ja obumarło.”

Naruszony w swoim jestestwie.

46.

Nad lirykami lozańskimi w Lozannie.

Powtarzał te słowa:

„Świadomość, czysta. Chłonna.
Otulona wszechwładzą słonecznej jasności.

Lac Leman. Jezioro Genewskie.
Młodzi roześmiani, zgrabni w biodrach, sprężyści.

A z drugiej strony oczy twojej starości...
Był czas męski, jest czas ciała, chylącego się ku pokraczności –

Jest skóra nie ta, są piszczele,
Czaszka cieniutko opięta pergaminem skóry, wszystko ku temu płynie...”

– I dziś rano zobaczyłem w twoich oczach
To, czego boję się wprost wypowiedzieć.

Gdy stałaś po przebudzeniu przed oknem w ostrym, nagłym świetle:
Różowa skóra ud, białe mleczne ramiona.

47.

Nad lirykami lozańskimi w Lozannie.

Pomiędzy Erosem i Tanatosem.
Pomiędzy wiarą i zwątpieniem. Niestety...

Sen był ciężki. O poranku
Uczucie lekkości – ostrość widzianych rzeczy.

Za oknem poranny szum znanej dobrze codzienności.
I tak jakby ktoś odszedł – nieuchronnie,

Na zawsze, nieodwołalnie, bezpowrotnie...
Nie dostrzegam go w twarzy patrzącej na mnie z lustra.

Inne fragmenty tego poematu (pod zmienionym tytułem) ukazały się wcześniej na łamach czasopisma „Fraza” 2012, nr 4.

KAZIMIERZ ŚWIEGOCKI

Urodził się w roku 1943. Poeta, krytyk literacki, eseista, doktor habilitowany nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa, nauczyciel akademicki. Ukończył filologię polską w Uniwersytecie Łódzkim i filozofię w Uniwersytecie Warszawskim. Współorganizator wystąpień studenckich w marcu 1968 r. na UŁ.

Wydał siedem tomików wierszy, w tym *Poezje wybrane* (2004, Biblioteka Poetów) oraz pięć książek eseistycznych i naukowych: *Światopogląd poetów ziemi* (1996); *Od romantyzmu do postmodernizmu* (2006); *Człowiek wobec Boga i świata w poezji* (2006); *Norwid i poeci Powstania Warszawskiego* (2007); *Wizje człowieka w poezji. Analiza antropologiczna twórczości Adama Mickiewicza, Cypriana Norwida i Bolesława Leśmiana* (2009; 2013).

Jako poeta debiutował w prasie w 1959 r., debiut książkowy w roku 1974. Jest laureatem wielu konkursów literackich – siedmiokrotny laureat Łódzkiej Wiosny Poetów w latach 1963–1971. Najważniejsze nagrody literackie, które otrzymał to: Nagroda im. Zygmunta Krasińskiego w dziedzinie poezji religijnej i metafizycznej na XXIII Warszawskiej Jesieni Poezji (1994); Nagroda im. Włodzimierza Pietrzaka (2007, za poezję i prace norwidologiczne); nominacja do Nagrody im. Cypriana Kamila Norwida (2007, za książkę *Od romantyzmu do postmodernizmu*); Nagroda im. Cypriana Kamila Norwida (2008, za książkę *Norwid i poeci Powstania Warszawskiego*).

W roku 1998 odbyła się w Akademii Podlaskiej w Siedlcach międzynarodowa konferencja naukowa na temat jego poezji. W rok później wydany został obszerny tom o charakterze monograficznym pt. *Poezja i egzystencja. O twórczości poetyckiej Kazimierza Świegockiego – studia, szkice, interpretacje* (red. S. Szczęsny, wstęp K. Dybiak). Jest to dzieło trzydziestu autorów – literaturoznawców, filozofów i biblistów z różnych ośrodków akademickich z kraju i z zagranicy. Wybory jego poezji ukazały się po rosyjsku (Moskwa 2001), po białorusku (Słonim 2002). Tłumaczony również na język czeski. W przygotowaniu jest tom po francusku.

MORZE UTRACONE

I

Byliśmy w tobie, Morze, cisi
w błękitnym puchu twoich wód.
Byłś nam jak wieczne lato,
jak w zimie modrzewiowy dom.

Deszcze przychodziły i odchodziły od nas
 jak przyjazne zwierzęta bez słów –
 deszcze długie, kojące
 jak włosy nieskończonych snów
 i wiatr, który nas przerastał dobrocią.

Piliśmy twoją wodę
 nie dla pragnienia, lecz
 dla jej czystości.
 Jedliśmy owoce z twoich sadów,
 choć nigdy nie byliśmy głodni.
 W sercach naszych żyły twoje gwiazdy,
 a Bóg Wielkim Wozem przejeżdżał tędy
 z południa na północ.
 Lecz nikt z nas nie rozpaczał,
 bo wiedzieliśmy,
 że Bóg w nasze strony powraca.

Czego nam nie dostawało,
 to chyba ciemności.
 Niezmienna jasność
 zniosła wszystkie przeciwieństwa,
 Zło i Dobro
 w jednym zamieszkały
 drzewie.

Wiedzieliśmy, że krew zwierząt
 jest naszą krwią
 i głos ptaków
 rozpowiada nasze pieśni.
 Sól Morza – archaiczny dar niewyczerpanych rzek
 była nam światłem i pamięcią,
 brodziliśmy w niej, dzieci z wód urodzone,
 od świtu do świtu.

II

Piliśmy z twoich żył,
 i byliśmy czyści.
 Patrzyliśmy w ciebie, Morze,
 a nie widzieliśmy cię.
 Morze wątpliwości,

Morze wszechwiedzy,
Morze bezczasu,
Morze gwiazd ostatecznych,
Morze śmierci i wiecznego rodzenia,
Morze imienia nieznanego,
Oddechu nieskończony
nad skończoną pamięcią człowieka,
Głosie zamętu i pokoju.

Studnio wszechświata,
studnio naszego głodu i cierpienia,
studnio bezsensu i bezsiły,
nieprzemijający wietrze mądrości,
sztormie nieskończony
w naszych skończonych sercach.
Głosie krwi niezgłębiony
w porzuconych muszlach naszych mózgów.
Mowo wierności i rozpaczy,
ogromna jak nadzieja,
jak śmierć podniosła
nad urwanymi brzegami płaczu,
skąd wiatr ognisty
napędza koło czasu,
aż gwiazdy spadają w naszą krew
i syczą.
Mowo wielkiego dopełnienia.

III

Codziennie wychodzę na wysoką skarpe
i myślę – serce moje rozbije się
o brzeg mojego ciała.

Komu ten rytm wybijasz serce?
Dokąd lecą ptaki?
Karmiliśmy ich pieśni
zasłuchaniem,
oddawaliśmy cześć
ich jesiennemu milczeniu,
a one opuszczają nasze siedziby i pola.
Brzegiem Wielkiego Koła
podążają na południe,

brzegiem Wielkiego Koła
 wracają z północy,
 przynoszą nikłe wieści
 na wystrzępionych piórach.
 A my czekamy na ich głos,
 wiecznie czekamy.

IV

I nie wiemy, czego chcą od nas ptaki,
 jak nie wiemy, czego chcą zmarli,
 płonący jeszcze w wosku świec
 i kamiennych urnach.
 Wołają nas na tamten brzeg spokoju,
 sami spokojni, czy szaleni?
 Szydzą z nas, czy zazdroszczą,
 tęsknią, czy nie wiedzą?

Pradawny kruk mądrości
 przynosi Stamtąd listy
 przez Ciemne Morze.
 Któż odczyta to pismo milczenia?

Nad wodami głodny kruk
 skrzydłami gniewu
 roztrąca fale.

Dokąd biegiesz serce,
 dokąd?

V

Późną jesienią,
 w listopadowe zawieruchy,
 gdy wszyscy krewni
 spłynęli czołnami do zatok,
 leżę samotnie
 w rozbitej łodzi swego dziada
 i czekam na zimowy sen.

Czy powtórzy się jeszcze
 tamto lato w Morzu,

gdy po śladach naszych
zadzwoni powóz czasu
kołami wiecznego powrotu?

Ogromne ptaki
przelatują za oknem
i toną w śniegu.

Nadchodzi sen,
czy sen już się spełnia?

Niech zima łagodnych pól
śniegiem obsypie mi powieki.
Niech wiatr przewieje
i oczyści moje ciało.

Niechaj mnie ptaki zimy
uniosą nad brzeg Boga,
do źródeł ocalenia,
gdzie wodę pije moja śmierć.

VI

Oto ujrzałem ziemię pełną Boga
przez szczeliny wysokich fal
i usłyszałem głos:

Sen nad tobą jaśnieje
jak byś w serce światła
wpływał potajemnie,
w miękki brzuch Ryby-Słońca.
A jeszcze ujrzysz wiele wód
w tym śnie głębokim jak
Boga ludzki żal.
I przyjdą wielkie śniegi,
pochłoną cię
i w nich jak król zamieszkas.

Pokochaj wtedy śmierć,
jak niegdyś znenawidziłeś czas.
Pokochaj także czas.
Bo tu jest kraj,

w którym się Wszystko
zeszło w Jedno.

Pan śniegów – władca czasu i śmierci
przyjmie cię w swoje salony
i uczyni królem morskich alabastrów.
Ale naucz się także kochać
nie wyśpiewane pieśni morza.
Widzisz jak fale biją pokłon
Nieznanemu
i światło gwiazd
rzucają mu do nóg?

Bądź tu falą i gwiazdą,
bliskością i oddaleniem,
płaczem i radością,
zagładą i ocaleniem,
górami bądź i doliną.
Bowiem u Nieznanego
Wszystko się zeszło w Jedno
i każda twoja łza
jest tylko kroplą deszczu.

VII

Więc pokochałem brak
i ciemność nazwałem światłem.
Ukochałem czas i śmierć,
a one przyjazne mi były
i we mnie były czas i śmierć.
Kochałem je jak własne dzieci,
jak swoją radość i płacz,
jak pierwszą gwiazdę
ujrzaną we śnie otwartym na oścież
w łonie matki,
w świetle ciemnym,
w głębinie płodowych wód.

Przeto kochając brak
umiłowałem swoją przeszłość
dla jej wielkiego nieistnienia.
Aż cień rzuciło na mnie TERAZ,

abym na wieki w nim umierał
jak bóg dławiony samotnością.

VIII

W czas mrozu i grudnia
dotarłem do kresu ciemności,
za mną stało Morze.

Czyim jestem królem,
jakich zim wygnańcem –
powiedz, Nocy,
najpiękniejsza ze wszystkich ciemności,
pani ulatujących gwiazd?

Jak długo każesz mi czekać
z księżycą obolem na ustach,
w deszczu świecących planetoid –
tych w lód skamieniałych lat?

Nocy wielka, Pani księżycy,
światło umarłych
rozlane po rozstajach Mlecznej Drogi,
najostatniejszej z ludzkich dróg,
oto staję przed tobą i czekam –
niech twe światło przeniknie mnie do dna,
a ty osądź, co twoje, co moje.

Oto stoję i czekam, o, Nocy,
tak jak drzewo stoi przed toporem.
Twoje prawo jest, moja odwaga,
ciemne światło ponad nami gore.

Noc milczała,
a tymczasem za mną
głos się wzmagał
w samym środku sztormu:
*Co z fali się zrodziło,
nie utonie w fali.*

IX

Oto ja
w słowie powiedziany,
w ziemi na zawsze zapisany;
na milion łodyg
kwiatów,
ziaren,
na każdy kamyk,
kroplę liścia,
to wielkie Pismo – moje ciało
na wszystko żywe i umarłe,
na to co było-jest-i-będzie
jak śpiew na chór
jest rozpisane.

Mówią mnie wszystkie drzewa –
zawierzyłem drzewom.
Milczą mnie wszystkie góry –
wiara niech będzie góróm.
Gasną we mnie gwiazdy –
zapalam się zorzą.

Ziemia oddycha –
ja umieram.
Ziemia oddycha –
znów się rodzę.
Ziemia zanika –
idę w gwiazdy.
Gwiazdy spadają –
jestem ziemią.

W smugach najcichszych meteorów,
w klepsydrach ptasich serc,
gdzie czas jak zmęczony wędrowiec
stuka o kamień Mlecznej Drogi –
tam jestem
w alfabecie świata.

X

Każdego ranka słucham

modlitwy mego ciała.
 Wysoko się wspinam
 na szczyt swoich rąk.
 Wiem – świat mnie podsłuchuje
 każdą porą ziemi,
 świat się w drobinach mojej krwi
 zatrzymał,
 obudzi się, gdy wybuchnę,
 i popłynie dalej.

A ja zostanę nad równinami
 swego ciała
 oddalony od siebie
 jak noc od dnia,
 jak od milczenia głos.

XI

A jeśli przyjdzie STAMTĄD głos,
 to czyj?
 A jeśli z tamtych brzegów
 nadejdzie sen i biel?
 Zimowy sen
 jest zawsze pełen śnieżnych pól
 jak białych kart
 do gry w niewidomego.

Śnie-rzeko-nieskończona,
 śnie-wodo-niedośniona,
 nie wódź nas na skończenie
 w mórż martwych bezruch, ani
 nie zsyłaj jako cienie
 na mglisty bytu kraniec.
 Ale nas zbaw
 od siebie samych.

Gdy cień nasz błąka się w twych cieniach,
 do urny ciemnej jasny kamyk
 rzuć nam na znak scalenia.

MAREK KAZIMIERZ SIWIEC

Urodzony 3 marca w 1950 r. w Kętrzynie na Warmii, poeta, filozof. Profesor Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Jeden z założycieli i członek Rady Redakcyjnej pisma *Filo-Sofija*, w którym redaguje dział *Filo-Sofija i poezja*.

Miastem jego wczesnej młodości był Olsztyn. Ukończył prawo w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz filozofię w Uniwersytecie Warszawskim. Tam też uzyskał doktorat z filozofii (1986). Ważnym doświadczeniem życiowym i twórczym był dla niego czas „Solidarności”, jawnej i konspiracyjnej. Od września 1987 r. do kwietnia 1988 r. przebywał w Londynie.

Opublikował książki poetyckie: *Odwrócone lustro* (1979), *Twój świat ucieka nad ranem* (1984), *Kostka* (1990), *Żyłka* (2011), *Kto* (2013). Publikował m.in. w „Poezji”, „Nowym Wyraźcie”, „Kwartalniku Artystycznym”, „Okolicy poetów – Kwartalniku”, „Frazie”. Jego wiersze były publikowane w wielu antologiach literackich, a także prezentowane w telewizji i w radiu. Autor książek filozoficznych: *Los, zło, tajemnica. Ku twórczym źródłom poezji Aleksandra Wata i Czesława Miłosza* (2005); *Od Platona do Beardsleya. Drogi estetycznej metakrytyki* (2005). Współredaktor książek: *Rozumieć cierpienie? Wokół myśli Jana Pawła II i pytań o przyszłość chrześcijaństwa* (2010); *Poznawanie Kazimierza Hoffmana, Filozoficzno-kulturowe źródła i konteksty* (2011). Autor rozpraw z estetyki i szkiców m.in. o współczesnych poetach, Stanisławie Grochowiaku, Zbigniewie Herbercie, Kazimierzu Hoffmannie, Czesławie Miłoszu, Kazimierzu Świegockim, Stanisławie Czerniaku.

Utwory pochodzą ze zbioru *Kto* (2013).

DO KSANTYPY

„Żałuję, że nie było wówczas feministek. Feministki zrobiłyby porządek z takim facetem jak Sokrates. Dzieci jej narobił i cały dzień głądził w rynku.”

Kobieta współczesna

Tobie zawdzięczam.

Dzień poza domem.

A tam gotowanie, pranie, łatanie dziur
w płaszczu i tak nieźle sfatygowanym,

w którym przyjdzie mi odejść.
No i rodzenie dzieci.

Tobie zawdzięczam
nie było okazji.

Dar swobodnej ironii
i widok furii,
która rozrywa subtelne sieci
dialektycznych wywodów.
Od tego głosu trzęsły się ściany domostw,
gdy wracałem z agory
strudzony rozbudzaniem ziaren
wiedzy-niewiedzy,
czyli cnoty w duszach.
Raz wylałaś mi wiadro wody na rozgrzaną głowę,
woda leje się po brodzie i wąsach,
gdy z błyskiem w oku rzucasz:
– o Sokratesie, a nie wiesz,
że kiedy Ksantypa grzmi,
to za chwilę lunie deszcz.
Czyli powrót do źródła,
„do matki elementów, którą uczcił Tales”,
jakby to ujął niezbyt nobliwy poeta Herbert.

I jeszcze czułość dla zwykłego chrapania.

Budziłaś mnie z dogmatyczno-ironicznej drzemki,
jakby rzekł znakomity kolega Kant.
Przez gniew, bezradność,
cierpienie
pokazywałaś drogę do tego,
czego nie sposób wyjaśnić.
Stąd ważne pytanie: o granice rozumu.
Teraz, kiedy składam ten wiersz,
który znajdziesz już po
– czuję, że pielęgnowałaś ciemną głębię duszy,
wybuchową stronę ludzkiej natury,
szaleństwo, przed którym rozum się wzdraga.
A to moje wyniosłe gładzenie,
które podchwycili biografowie,
że niby żonę pojąłem

jak jeźdźcy narowiste konie
i że
skoro mogę z nią wytrzymać,
z innymi też,
to tylko otoczka prawdy.

Tobie zawdzięczam
nie było okazji,
żeby powiedzieć.

Zobaczyłem w twoich oczach
złote błyski z kłębka Ariadny
do subtelności dobra
i głębi niepojętej, na drugą stronę.
Dlatego nie będę patrzeć na ludzi z wyżyn
posągów, które mi postawią.

Pora spojrzeć w oczy
nicości,
a raczej w jedno oko,
które wypalił Odys na czole Polifema.
A może zajrzeć głębiej
– w źródło widzenia?

Ariadno
bądź

19 kwietnia 2008

Z DROGI

Co jest takiego w boleści, o czym filozof nie śni?
Głębia czy mielizna?
Co jest takiego w cierpieniu, co poeta skrywa w cieniu?
Krzyk czy cisza?

Czego szuka wędrowiec
na przecięciu ich dróg?
Czy tego, co im umyka
i ogarnia z nieuchwytej strony?

Głębi, która przenika płyciznę
jak rana bliznę?
Ciszy po zdławionym krzyku,
co tkwi jak ość w przełyku?

Cichego oddechu rany
w kolejnym chwiejnym kroku?

25 lipca 2013

KAPLICA W DOMU POMOCY

Tu ścicha
gwar życia.

Nie dochodzą
kroki sędziwych lokatorów,
skrzyp kół inwalidzkiego wózka,
brzęk blaszanej tacki,
na której siostra Tacjana roznosi lekarstwa.

Kobieta, która ledwo chodzi,
trzymając się ścian,
co sobotę modli się,
by Pan dał jej siły sprzątnąć kaplicę
– i siły się znajdują.

Jezus
z sercem rozdartym cierniem
skąd smużki
promieni
prowadzi wzrokiem
z obrazu
przybysza ze świata zewnętrznego
przez puste rzędy krzeseł.

Ten, gdziekolwiek stanie,
natrafia na łagodne spojrzenie,
które zjawia się
cicho jak duch
z niespodziewanej strony.

Tutaj niebawem przyjdą
 żywi i umarli,
 ci drudzy w wyjściowych
 niemodnych ubraniach.
 Samobójcy zasiądą w ostatnim rzędzie
 pod oknem.

To tutaj niebawem zaiskrzą się ogniki modlitw
 o ochronę od złego dorosłych dzieciak,
 szczęście dalekich wnucząt,
 rychle odwiedziny.

Lecz nim ktokolwiek się zjawi,
 przybysz czuje, że właśnie tu
 mógłby wypowiedzieć prośbę

o dar dotyku
 współczucia,
 który ciszej
 niż-
 (ej)
 duch
 zagłusza
 ciernie
 w bliźnich
 sercach.

RĘKAWICZKI

W lutym u furtki Fikoł. Bezdomny.

Szykuje mu kanapki z wędliną i serem.

– Pani szanowna, jest tak zimno,
 jak by pani jeszcze poszukała rękawiczki?

Rozgląda się. Chwyta
 czarne włóczkowe rękawiczki,
 które leżą na wierzchu przy telefonie.
 Fikołek długo dziękuje,
 ręce składa

jak do modlitwy.

Niedługo po tym jedzie do kwaciarni.
Zostawia auto obok wypasionej bryki.
Gdy wraca z kwiatami,
obok już jest pusto,
a okiennice właśnie zapadły.
Na ziemi
widzi parę
czerwonych skórzanych eleganckich rękawiczek.

Kto poniesie je
w szeroki świat?

Kto poniesie
to, co ogrzeje
zmarznięte dłonie?

JABŁKO

Pod koniec lata na najwyższej papierówce w środku ogrodu zostało tylko jedno jabłko. W słońcu lśniło intensywnie i łagodnie, niepojęcie. Pochwycić je, zanurzyć usta w jego słodkawym, ożywym miąższu było moim usilnym pragnieniem. Było słoneczkiem, zda się, na wyciągnięcie ręki. Ale wysiłki strącenia go spełzały na niczym. Kawałki kijków i kamienie zdawały się odbijać od prześwitujących między gałęziami promieni. A może też od przezroczystej skóry, którą zostawił wyliniały wąż?

W nocy przyszła burza. Rankiem się rozpogodziło. W płytkiej kałuży leżał nagdryziony spotkaniem z ziemią dojrzały rajski owoc. Bez blasku.

Pochylony nad nim zobaczyłem w lustrze wody jasne słońce obok mojej głowy.
Czy zaczynałem zwolna rozumieć, że to, co najbliższe jest najdalsze?

ŚPIEW SYREN

1.

Miej oczy i uszy otwarte
na śpiew świata

który wciąga z potęgą żywiołu
jak śpiew syren.

2.

Chłoń ten śpiew,
który porywa żagle serca
ku nieznanym horyzontom,

wytrąca z rąk
rozumu
ster i wiosło

wtrąca w wiry szaleństwa
rzuca na skały
czy w paszcze potworów
z osobliwej
krainy mitu.

3.

Usłysz w tym śpiewie grom z nieba,
drżenie kropli rosy w pajęczynie,
którą trzęsie agonia muszki,
lirę upału, w której drży Akropol.

Usłysz dzieje nasze skryte
w studniach lęku,
wędrownych lukach pamięci.

Usłysz wycie fabrycznych syren
z bólu po stracie
i gniewu na nieprawość.

I szmer usłysz
chybotliwych płomyków bliskich,
których światy nie do opisania.

4.

Syć się tym śpiewem
jak starym miodem.

Niech drży w przestrzeniach wirtualnych
spragnionych i głuchych
na echa miłości, przyjaźni, wspólnoty.

Niech wabi z ekranu iPada
i za-pada w próżnię.

Syć się śpiewem,
w którym są nieziemsko-ziemskie
niedole i dole.

5.

Ale jeszcze mocniej uderzy cię
ten śpiew, gdy odnajdziesz w sobie moc
wyprostowanego masztu.

Będziesz jak oko cyklonu
w burzy tego śpiewu.

I pochwycisz nowy wiatr.
I twój okręt poniesie cię chyżo
do portu, który ujrzysz
jakby pierwszy raz,

i dalej, gdzie czeka Itaka.

Nawet jeśli do niej nie dotrzesz,
może kiedyś da przystań
dla twojej opowieści.

maj 2013

KTO (II)

1.

Kto w wielkiej gonitwie życia
pędzi jak dziecko za motylem świata?

Już już go nakrywa
siatką z przeczuć i zamyśleń,
ale motyl wyfruwa
z rozwartego oka
jak z poczwarki
jeszcze piękniejszy.

2.

Kto wychodzi z domu
wiersza i przepada bez wieści
w świecie
poezji?

3.

Kto
– nocny Marek
ranny ptak
wieczny student
tajemnicy zakamarek?

4.

Kto bije w mur
głuchy
od cierpienia
czym ma pod ręką –
pięścią, głową, słowem?

Może
Kto
usłyszy?

5.

Kto
– lecz nie kto kogo,
ale dla kogo
za kogo.

6.

Kto
kogo
do rany przyłoży?

7.

Kto

w drodze
w górę
i w dół
i znowu w górę

do ciemności,
w których uczył się widzieć
i jasności,
co kłuje w oczy

kto ciągle w drodze

przez zadziwienia
nad kroplą rosy w pajęczynie
i na różanym płatku

wątpienia,
które nie zamykają
w świątyni dumania,

zamyślenia
nad dobrocią, której głębia
jak studnia
im głębsza tym wyższa,
nad złością,
która skrywa się w głębi,
nad kruchością jednego życia,
w której siła opłatka,

kto

staje się

ciągle w drodze
do krańców i sprzeczności,

a kiedy droga umyka spod nóg

kto

jest

wierny
temu,
co traci

co bije
jak źródło.